

ԼՈՒՐԵՐ

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԻՍԿԱՆԴԱՐԵԱՆ.

«ՍՈՑԻԱԼԱՊԵՍ ԱԿՏԻ ԶԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ՇՈԿԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԻ ՄԵՋ Է»

Կողմասան լրատուամիջոցների ինստիտուտի տնօրէն Ալեքսանդր Իսկանդարեանի գնահատականով, Հայաստանում այժմ սոցիալապէս ակտիւ հասարակութիւնը շոկային վիճակի մէջ է, ինչին մեծապէս նպաստում է տեղեկատուական շրջափակումը: Առաջնային խնդիրը, ըստ քաղաքագէտի, այդ շոկից դուրս գալն է: Ալեքսանդր Իսկանդարեանի գնահատականով իշխանութեան վերջին օրերի յայտարարութիւններից զգացում է, որ նրանք էլ գիտակցում են, որ «հասարակութեան մէջ կայ հակադասական ճեղք»:

«Հասարակութեան մէջ կայ դժգոհութեան մեծ հիմք, որ ոչ մի տեղ չի չքացել», - «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ զրոյցում այսօր ասաց Իսկանդարեանը: - «Լեւոն Տէր-Պետրոսեանը կարողացաւ տալ հասարակութեանը իր սոցիալական դժգոհութիւնը արտայայտելու համար քաղաքական խոդովակ: Նա միակողմանի հասարակութեան մէջ առկայ տարբեր տեսակի դժգոհութիւնները: Այս դժգոհութիւնը հասարակութեան մէջ ոչ մի տեղ չի չքացել: Ալիքի համար միլիոնաւոր մարդիկ պէտք չեն, այն մի քանի տասնեակ հազար մարդը, որ կարող են լարուածութեան մէջ պահել երկիրը, կան, եւ նրանք ծայրայեղականացում են»:

«Ում ուզում ես ձերբակալի, ում ուզում ես հեռացրու, ում հետ ուզում ես պայմանաւորուի, ինչ կերպ ուզում ես կարգաւորի իրավիճակը, բայց երբ ունես չոր խոտի մեծ դէպ՝ ինչ-որ մէկից լուցկին խլելով հարցը չես լուծում, դէպք միեւնոյն է մնում է», - նշեց քաղաքագէտը:

Ընդ որում, Ալեքսանդր Իսկանդարեանի գնահատականով, եթէ ընտրութիւններում յաղթէր Լեւոն Տէր-Պետրոսեանը, որոշ ժամանակ անց դժգոհութեան այդ նոյն պոտենցիալը դարձեալ ի յայտ էր գալու:

Եւ այստեղ խնդիրը, ըստ քա-

ղաքագէտի, ոչ միայն այն է, թէ ինչպէս են անցել ընտրութիւնները. - «Խնդիրն այն է, որ անհրաժեշտ է, որ երկրում ձեւաւորուի քաղաքական միջավայր, որտեղ մարդիկ կարողանան իրենց դժգոհութիւնը եւ ցանկութիւնները արտայայտել»:

Հարցին, թէ պատրաստ է արդեօք հասարակութեան այն հատուածը, որ մինչեւ Մարտի 1-ը Ազատութեան հրապարակում էր, վերադառնալ այնտեղ արտակարգ դրութեան աւարտից յետոյ, Իսկանդարեանը պատասխանեց, թէ «դրա պոտենցիալը կայ»:

Իրաւաբան Հրայր Թովմասեանը «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հարցին, թէ զուտ իրաւական տեսանկիւնից ի՞նչ է հնարաւոր ակնկալել արտակարգ դրութեան աւարտից յետոյ եւ արդեօք հանրահաւաքները կարող են շարունակուել, արձագանքեց. - «Արտակարգ դրութեան աւարտից յետոյ բոլոր սահմանափակումները, ըստ էութեան, վերանայու են: Ցանկացած նման սահմանափակում կը լինի մեր գործող օրէնքների խախտում»:

Վերլուծաբան Երուանդ Բոգոսեանի կարծիքով՝ ներկայ պայմաններում ճնշումները հասարակութեան վրայ կարող են հանգեցնել նոր ցնցումների:

«Եթէ փորձ արուի հասարակութեանը ճնշել, միայն ճնշումներով փորձել լուծումներ գտնել, դա ոչ մի ապագայ չի ունենայ, եւ կարծում եմ, մենք ապագայում կը տեսնենք նոր ցնցումներ», - ասել է քաղաքագէտը «Ազատութիւն» ռադիոկայանին այսօր տուած հարցազրոյցում:

«Մի բան ինձ համար պարզ է, որ ըստ էութեան հասարակութեանը խաբել հնարաւոր չէ այսօր: Հասարակութիւնն աւելի ակտիւացած է, հասարակութիւնն արդէն պահանջում է լուրջ լուծումներ, եւ իշխանութիւնը տեսաւ դա», - փաստել է վերլուծաբանը:

«ՍԱՅՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԸ ԱՎԱՆ ԴՐԵՑ ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ ԼԵԳԻՏԻՄՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ»

Շարունակուած էջ 1-էն

թիւն, որի հետ ուզած-չուզած պէտք է հաշուի նստեն»:

Անդրադառնալով վերջին օրերու ձերբակալութիւններուն՝ Տէր-Պետրոսեան կարծիք յայտնեց. - «Ձերբակալութիւնները բացառապէս քաղաքական ռեպրեսիայի բնույթ ունեն: Բախումների ոչ մի մասնակից չի ձերբակալուել: ՀՀԾ-ի վարչութեան 70 տոկոսն է ձերբակալուել, մի մասն էլ թաքնուած է: Իմ կենտրոնական շտաբի երեք անդամ է ձերբակալուել, երեքն էլ թաքնուած են: Ինչքան շատ են բանտարկելու, այնքան դժուարացնելու են իրենց գործը: Քաղբանտարկեալը հիմա շատ հազուադիւրէն կատեգորիա է: Քաղբանտարկեալներ շատ քիչ երկրներում կան: Ես վստահ եմ, որ Ռոբերտ Քոչարեանը եւ Սերժ Սարգսեանը այսօր շատ աւելի մտահոգ են, քան մեզանցից իւրաքանչիւրը: Իրենք հասկանում են, թէ ինչ են արել. արիւն է թափուել, եւ նրանք այդ արեան պատասխանատուութիւնը զգում են»:

«Իշխանութիւնները անընդհատ խօսում են երկխօսութիւնից, բայց անում են ամէն ինչ, որպէսզի դա խափանեն: Մենք համաձայն ենք երկխօսութեան այն օրակարգով, որն առաջարկել է Եւրամիութիւնը: Ունենք չորս պայման՝ արտակարգ դրութեան վերացում, ձերբակալուածների ազատ արձակում, լրատուամիջոցների ազատութիւն եւ տեղի ունեցածի միջազգային անկախ հետաքննութիւն»:

Խօսելով իր կանխատեսումներու մասին՝ Լեւոն Տէր-Պետրոսեան խոստովանեցաւ. - «Ես կանխատեսում եմ, որ Ռոբերտ Քոչարեանը գնացող նախագահ է, եւ նրան պէտք չէր սրանով աւարտել: Սերժ Սարգսեանը նոր նախագահ էր եւ չէր ուզեցնայ նման ձեւով սկսել: Համար էք, որ սխալուել եմ»:

Լեւոն Տէր-Պետրոսեան նաեւ կարծիք յայտնեց, որ արտակարգ դրութիւնը երեւանի մէջ կը շարունակուի մինչեւ Ապրիլի 9-ը, երբ կը կայանայ Սերժ Սարգսեանի պաշտօնադրման արարողութիւնը:

ԱՐՏԳՈՐԾՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԿԻՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐԸ ՈՒՂԵՐԶ ԵՆ ՅՂԵԼ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԶԱՆՈՒԹԵԱՆԸ

Հայաստանի արտգործնախարարութեան պաշտօնանկ արուած աշխատակիցներ՝ մամուլի եւ տեղեկատուութեան վարչութեան նախկին պետ Վլադիմիր Կարապետեանը, ՆԱՏՕ-ի բաժնի նախկին ղեկավար Մարթա Այվազեանը, ԱՄՆ-ի եւ Կանադայի բաժնի նախկին ղեկավար Կարինէ Աֆրիկեանը եւ Եւրոպայի վարչութեան նախկին խորհրդական Առաքել Սեմիրջեանը ուղերձով դիմել են ՄԱԿ-ի մարդու իրաւունքների հարցերով գերագոյն յանձնակատարին, ԵԱՀԿ/ԺՀՄԻԳ-ի տնօրէնին, ԵԱՀԿ-ի դեսպաններին, Եւրոպայի խորհրդի գլխաւոր քարտուղարին, ՆԱՏՕ-ի գլխաւոր քարտուղարին եւ Հայաստանում հաւատարմագրուած արտասահմանեան առաքելութիւններին:

Ուղերձը ստորագրած նախկին պաշտօնեաները ցաւակցութիւն են յայտնել Մարտի 1-ի ողբերգական իրադարձութիւնների ընթացքում զոհուածների ընտանիքներին: Միաժամանակ, նրանք վրդովմունք են յայտնել այդ արիւնալի իրադարձութիւնների առիթով, պնդելով, որ «դրանցից կը յաջողուէր խուսափել այն դէպքում, եթէ իշխանութիւնները չդիմէին բռնութեան»:

Ուղերձը ստորագրած ԱԳՆ-ի նախկին պաշտօնեաները շնորհակալութիւն են յայտնում ժողովրդավարական բոլոր հաստատութիւններին, որոնք արագ արձագանքել են երեւանեան իրադարձութիւններին:

«Մինչ Հայաստանի իշխանութիւնները փորձում են արդարացում գտնել գինուած ուժերի գործադրման եւ քաղաքական ձերբակալութիւնների համար եւ ընդդիմութեանը մեղադրում են իշխանութիւնը զաւթելու փորձի մէջ,

այս զարգացումների իրական դրդապատճառ են հանդիսացել նախագահական ընտրութիւնների անցկացումն ու արդիւնքները, որոնք, ըստ BBC-ի հաղորդագրութեան, «լիովին համապատասխանում էին խորհրդային հին ստանդարտներին՝ ձայները գնուել են, ընտրողներին ահաբեկել են, հեռուստատեսութեան լուսաբանումը հաւասարակշռուած չի եղել», - ասուած է ուղերձում:

«Մենք համոզուած ենք, որ միայն ժողովրդավարական եւ արդար ճանապարհով ընտրուած նախագահը կարող է ներքին խաղաղութիւն եւ կայունութիւն ապահովել Հայաստանում եւ վերականգնել երկրի խաթարուած հեղինակութիւնը», - գրում են նախկին դիւանագէտները:

ԱԳՆ մամուլի եւ տեղեկատուութեան վարչութեան նախկին պետ Վլադիմիր Կարապետեանը «Ազատութիւն» ռադիոկայանին յայտնեց, որ ակնկալում են միջազգային կառույցների աջակցութիւնը:

«Փակ լրատուամիջոցների պայմաններում, ոչ ազատ դաշտի պայմաններում Հայաստանում հնարաւոր չէ իրականացնել նորմալ հետաքննութիւն եւ պարզել իրականում ինչ է տեղի ունեցել: Մենք կոչ ենք անում միջազգային հանրութեանը ուշադրութիւն դարձնել կատարուածին եւ համապատասխան կառույցների միջոցով հետաքննութիւն անցկացնել այդ իրադարձութիւնների առիթով», - ասաց Վլադիմիր Կարապետեանը, յաւելելով, թէ՛ հաւատացած է, որ միջազգային կառույցներն «ականջալուր կը լինեն իրենց կոչին»:

«Դրա վկայութիւնն այն է, որ իրադարձութիւններին հետեւել են տարբեր կազմակերպութիւնների բազմաթիւ արձագանքներ»:

ԲՈՂՈՔԻ ՑՈՅՑ ՈՒԱՇԻՆԿՈՐԸՆԻ ՄԵՋ

Շարունակուած էջ 1-էն

ները ներկայացնել դեսպանին, սակայն ան մերժեց ընդունիլ ցոյցի ներկայացուցիչներուն:

«Մենք՝ որպէս Ամերիկացում բնակուող Հայեր, ցանկանում ենք, որ ԱՄՆ-ը օժանդակի որպէսզի դադարեցուի բռնապետութիւնը եւ չձանաչուեն կեղծուած ընտրութիւնների արդիւնքները», - լրագրողներուն յայտարարեց ցոյցի կազմակերպիչներէն՝ իրաւաբան Կարօ Կարապետեան:

Յաջորդ օրը, Մայիս 11-ին Ընկ. Համբիկ Սարաֆեան ներկայացնելով Յանուն ժողովրդավար Հայաստանի կազմակերպութիւնը եւ Ընկ. Սեւակ Խաչատուրեան ներկայացնելով Ս.Դ.Հ.Կ. Հայ Ամերիկեան Խորհուրդը, հանդիպում ունեցան Միացեալ Նահանգներու Պետական Քարտուղարութեան կողմէն հարցերու գրասենեակի վարիչ Փոլ Ուոհլըրդի եւ քարտուղարութեան Հայաստանի բաժնիի պատասխանատու Քրիսթին Ռայթի հետ:

Հանդիպումի ընթացքին քննարկուեցան Ամերիկահայ համայնքը մտահոգող հարցերը՝ կապուած հայաստանի մէջ գործադրուող բռնութիւններուն եւ քաղաքական հետապնդումներուն:

Երկու կողմերը համակարծիք էին, որ ժողովրդավարական գործընթացը, օրէնքի գերա-

կայութիւնը եւ խօսքի ազատութիւնը պէտք է յարգուին Հայաստանի մէջ:

Պատուիրակները պահանջեցին, որ Ամերիկայի կառավարութիւնը մնայ հետեւողական եւ այս հարցը հետապնդէ, մինչեւ գործնական արդիւնքի հասնիլը:

Այս առիթւ Պետական Քարտուղարութեան յանձնուեցաւ աւելի քան 10 հազար ամերիկահայերու ստորագրութեամբ գրութիւն մը՝ արտակարգ դրութեան վերացման, քաղաքական բանտարկեալներու ազատ արձակման, հետապնդումներու կասեցման, մամուլի ազատութեան, հանրահաւաքներ կազմակերպելու իրաւունքին եւ նախագահական ընտրութիւնները չեղեալ յայտարարելու ու նոր ընտրութիւններ կատարելու պահանջով:

Պետական Քարտուղարութեան ներկայացուցիչները յայտնեցին, որ իրենց համար մեծ արժէք ունի Ամերիկահայ համայնքի կարծիքը եւ տեղեկացուցին որ Մարտ 1-ի դէպքերէն ասդին, ստացած են այս հարցերու շուրջ մտահոգութիւն յայտնող մեծ թիւով հեռախօսազանգեր եւ նամակներ:

Համայնքի ներկայացուցիչները նոյն նպատակով հանդիպումներ ունեցած են նաեւ Գոնկրէսի անդամներու եւ մարդկային իրաւանց կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներուն հետ: